

Izhaja trikrat na teden šestih izdaj, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniški izdajni prilogi ter s "Kazipotom" ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 . 60 . 3-30
četrt leta 3 . 40 . 1-70
Posamične številke stanejo 10 viš.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v "Goriški Tiskarni" A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

"PRIMOREC" izhaja neodvisno od "Soče" vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

"Soča" in "Primorec" se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopis naj se pošilja le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošilja le upravništvu.
Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Ogledi in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorici.
"Goriška Tiskarna" A. Gabršček tiska in zalaga razen "Soče" in "Primorca" še "Slovensko knjižnico", katere izhaja mesečno v anoničnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gl. 30 kr. — Oglašje v "Slov. knjižnici" se računja po 30 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

"Gor. Tiskarna" A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Interpelacije dr. H. Tume, stavljene v seji deželnega zbora dne 2. maja 1900.

1. Njega Ekscelenci, naučnemu ministru.

Učitelj Josip Rakovšček v Kobaridu je bil zaposlen jeseni leta 1898. za podelitev službe v Velikem Trnju na Kranjskem ter je to tudi dosegel. Priobčila se mu je podelitev službe z odlokom 26./10. 98. št. 909. okrajnega šolskega sveta v Tolminu tako-le: „Visoki c. kr. deželni šolski svet v Trstu je s svojim ukazom z dne 21./10. št. 1074 sem-le naznanil, da Vas je deželni šolski svet za Kranjsko imenoval definitivnim učiteljem na enorazrednici v Velikem Trnju. V ta namen vroča se Vam priloženi dekret z doslavkom, da Vas je tuk. c. kr. deželni šolski svet z 31./10. 98. odpustil iz sedanje Vaše službe ter Vam Vaše dohodke ob enem ustavil.“

Obzirom na to, da ima učitelj Rakovšček v Kobaridu svojo družino, dalje, ker mu je bila ločitev iz domačega kraja težka in ker je po drugi strani bil pouk v šoli že pričel, se je dal pogovoriti ter pustil službo na Kranjskem, da-si mu je bila tam plača zadatno zboljšana. Naznanil je torej, da se odpoveduje podeljeni mu službi ter želi ostati na svojem mestu v Kobaridu. Dobil je na to odlok z dne 2/12. 98. št. 147, s katerim se mu je naznanilo, da se ga smatra kakor iz službe odpuščenim. Služba v Velikem Trnju na Kranjskem je bila razpisana dne 9/12. 98. pod št. 1584 in tudi oddana drugam.

Učiteljsko mesto v Kobaridu pa je ostalo nepokrito, dočim se je učitelj Josip Rakovšček sprehajal brez plače po Kobaridu cele mesece.

Če bi tudi bilo popolnoma pravilno postopanje c. kr. šolskih oblastij, bi v tem slučaju bil predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta v Tolminu vezan, že iz oportunitete ukreniti, da se šolski pouk v Kobaridu ne pretrga, in pustiti učitelja R. na njegovem mestu. Tako bi ne bil trpel poduk in bi ne bil učitelj R. toliko mesecev brez plače.

Postopanje nižjih šolskih oblastij pa ni bilo zakonito, marveč naravnost krivično. Josip

Rakovšček je služil že nad 10 let kot učitelj. Ako se ga je odstavilo na ta način, kakor je to storil c. kr. okrajni šolski svet, oziroma predsednik istega, tako da se ga je izrelo kar izpuščenega iz službe, in se istega smatra kakor kandidata, ki pride od izpita vsposobljenosti, potem je to gotovo proti zakonu.

Vsled tega dovoljujejo si podpisani sledeča vprašanja:

Ali je Vaši Ekscelenci znano nepravilno nezakonito postopanje šolskih oblastij v zadevi učitelja Josipa Rakovškega?

Ali misli Njega Ekscelenca ukreniti potrebno, da se imenovanemu učitelju vrnejo uže dobljene pravice in se mu prizna primerna odškodnina?

Ali je Njega Ekscelenca voljna, izdati onim oblastim pouk, da naj se v enakih slučajih obnašajo previdneje in tolačejo zakon po navadnem besedilu in naravnem razumu?

2. Njega Ekscelenci, naučnemu ministru.

V zasedanju deželnega zbora dne 3./II. 97. je stavil podpisani na Njega Ekscelenco barona Gautsch-a pl. Frankathurn interpelacijo, radi neznosnih razmer na učiteljsku v Kopru in razdelitve učiteljskih moči na onem v Gorici. Vprašal je, ako so Njega Ekscelenci znane številne pritožbe in interpelacije v tej zadevi, ali je Njega Ekscelenca voljna, storiti konec takim neznosnim razmeram in delati na to, da se preloži učiteljske v Gorico, in če ne celoma, vsaj slovenski oddelek.

Pod interpelacijo so se podpisali vsi deželni poslanci slovenske stranke. Na ta vprašanja do danes ni bilo odgovora, dasi so stvarne razmere v navedeni interpelaciji popolnoma istinite in obširno utemeljene.

Šolska uprava mora gotovo priznavati, da je učiteljske v Kopru na najneprilnejšem mestu na celem Primorskem, in da je nerazumljivo, kako je bilo mogoče, šolski zavod ustanoviti na takem kraju. Učiteljski naraščaj se zbog tega slabša od leta do leta. Profesorji in učenci, ki so siljeni, delati na tem zavodu, se čutijo kakor v prognanstvu in prišlo je tako daleč, da ni dobiti istinito vsposobljene učne moči v tak kraj, kakor je Koper. Kakor pa pešajo učiteljske moči, tako se pozna tudi pešanje na učiteljskem nara-

ščaju. Učitelji sami se zavedajo tega, in iz njih srede same gre klic za odpravo učiteljskega iz Kopra, ki, naravnost rečeno, pridi učiteljski naraščaj.

Gotovo mora šolska uprava priznati, da je Gorica mesto uprav ustvarjeno za šolske zavode, da je naravna lega, socialne in narodnostne razmere, vse kakor nalašč za učiteljske. Šolska uprava že dolgo misli sedizati novo gimnazijalno poslopje in imela bi tukaj tudi priliko za primerne prostore. V Gorici je učiteljske za ženske, torej je na razpolaganje tudi marsikatera učna moč, in bi se moški in ženski oddelki učiteljske vsestransko popolnjevali.

Iz vseh teh razlogov si dovoljujejo podpisani vprašanje, ali je Njega Ekscelenci došla interpelacija od dne 3./II. 97., ali so Njega Ekscelenci znane prežalostne razmere učiteljske v Kopru in neznosni položaj učiteljev in učencev na tem zavodu in ali je Njega Ekscelenca voljna, premestiti učiteljske iz Kopra, če ne celoma vsaj slovenski oddelek v Gorico?

3. Interpelacija na Njega Ekscelenco, c. kr. ministra justice.

Zakon od 9. aprila 1873. o pridobitnih in gospodarskih zadrugah je imel očiten namen, pritegniti k plodonosnemu delovanju prihranke in denarno moč malega obrtnika, trgovca in posestnika.

Do izdajanja tega zakona je bila mala glavica izključena od asociacije in vsled tega izročena podjetja le večjim kapitalistom. Takoj po izdajanju zadrugnega zakona jelo se je veselo gibanje v tem smislu, in porajale so se posojilnice po vseh krajih Avstrije. To gibanje se je razširilo okoli 80. let tudi po Slovenskem, ter se je ustanovila prva posojilnica l. 1882. v mestu Gorici. Od tedaj se je ustanovilo celo vrsto posojilnic, sprva po sistemu Schulze-Delitsch in pozneje po sistemu Raiffeisnovem. Danes šteje Gorisko-Gradišćanska v slovenskem delu dežele okoli 20 posojilnic in nekoliko gospodarskih in mekarskih zadrug.

Hranilne vloge vseh zadrug presegajo tri milijone K in vse te zadrug delujejo blagodejno vsestranski. Po teh zadrugah se je pritegnil mali slovenski posestnik, obrtnik in

trgovec k plodonosnemu naloganju malih svojih prihrankov, in kakor raste denarna njegova moč, tako se tudi polagoma razvija pridobitna njegova moč.

Namesto pa, da bi državna uprava podpirala razvoj že obstoječih posojilnic in zadrug, namesto, da bi pospeševala ustanavljanje novih, dela nerazumne ovire pri nadziranju že obstoječih in pri ustanavljanju novih. Ako bi bilo državni upravi ozbiljno na tem, da izvršuje točno in vestno kontrolo nad poslovanjem zadrug in posojilnic, bila bi že zdavna storila potrebne korake, da bi se delo posameznih zadrug osredotočilo in se napravil zadrugni zavod s sodelovanjem in s pomočjo države. Tega koraka, kateri je nujno potreben, kojega veli večakl v zadrugništvu zahtevajo, se cesarska vlada ne upa storiti, pač pa imajo ne vesti zanemarjanje te svoje dolžnosti skuša izvrševati nepotreben prigled pri ustanavljanju in pri premembli pravil že obstoječih zadrug in posojilnic.

Govori se, da so udobile v zadnjem času sodnje tajen ukaz in pouk, da morajo v vseh slučajih, kadar se jim pravila kake zadrug ali posojilnice predložijo, vprašati prej mnenje c. k. politične oblasti, t. j. toliko, kakor da se je jela državna uprava mešati v posle sodnika. Po zakonu od 9. aprila 1873. je nadzorstvo posojilnic in zadrug popolnoma izročeno sodnjam in od tedaj se ni izdal veljaven zakon, ki bi jemal istim prigled nad zadrugami po prostem njih predudku. Ker pa sodnje zadnji čas dejanski pošiljajo predložena pravila deželnim oblastvom, je soditi, da je govorica o tajnem ukazu sodnikom, da imajo vprašati za mnenje politična deželna oblastva, utemeljena. S takim tajnim ukazom pa je kršen zakon, v drugi vrsti pa se utesnjuje in zavira razvoj asociacije malega posestnika, obrtnika in trgovca. Pravila posojilnic in zadrug, ustanovljenih od l. 1873-1890., so več ali manj precej primitivna, in vendar do danes ni mogla sodna in državna oblast, konstatirati zlorabe, pač pa blagodejen upliv zadrug, ustanovljenih na podlagi takih pravil. Državna oblast bi morala torej z veseljem konstatirati napredek pridobitnih in gospodarskih zadrug in pri ustanavljanju novih iti na roke usta-

še živo, je pri tem zadnjem zdravnikovem dvomu obupno sklonil glavo, in dejal sam sebi: glej, kakó se izpolnjuje besede prerokove. Z izrazom človeka, ki se nima na tem svetu ničesar več bati in nadejati, je na to stopil k Pelagruovi ženi, ter jo poprašal po Ot-torinu.

Po nekkih besedah, izgovorjenih od Lodrisia v njeni prisotnosti, je žena sumila, da bi Bicin mož utegnil biti zaprt v gradu Binascu. Povedala je to Marku, in ta je sklenil, da se hoče takoj napraviti, iskat ga. Izšel je torej iz sobe, kjer je ležala bolnica, naročivši še poprej, naj ostane pri njej le njena postrežnica, da bi revica, kateri se je vedno bolj vračalo življenje, kadar bi se popolnoma zavedla, zagledala le mili obraz tiste svoje udane tovarišice.

«Sedaj pojdite klicat Bicino mater», je dejal na to oskrbnikovi ženi, «rečite ji, naj moli... naj moli tudi za me».

To rekši, je šel naglo doli v dvorišče, kjer je pustil še neke ukaze za grajska vrata. Doli spuščeni most je bil koj zopet privzdignjen za njegovimi rameni.

(Dalje pride).

— 136 —

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

—

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Italje)

«Ali je živa?» je zaklical Marko v sredi med pritekajočo gnječo.

«Mrtva je!» se je glasilo od tam, kamor so hiteli vsi.

In glej, prišlo je naprej nekoliko ljudij, a v sredi med njimi dva oprodi, ki sta žalostna nesla na rokah grofovo hčer, blede v obličju, z zaprtimi očmi ter z glavo, povešeno na ramo. Lauretta ji je sledila z razmršenimi lasmi, ter podpiraje z rokami njeno glavo, jo je neprenehoma poljubovala in rosila s svojimi solzami.

Marko, kateremu so odmevale v sreu te prve besede, naznanjajoče nado in smrt, in je sedaj videl počasi premikati se tisti žalujoči spreved, ter je pri svetlobi mnogoštevilnih bakelj spoznaval lepo teló in beli obraz deklice, ka-

tero so nesli, skoro ni hotel verjeti, da je vse to resnično. Domišljaval si je, da so morda le sanje. Da bi doznal resnico, je osuplo razprostiral rokó, in sedaj je otipaval zidovje, sedaj pa ramena in roke minoidočih. Konečno, naredivši si prostor med gnječo, ki se je hitro odprla, da bi ga pustila naprej, se je približal Bici, in je priložil roko na čelo. Mraz, ki je tedaj občutil v dlan, ga je zdramil iz omame, ki se ga je bila polastila. Začel se je tresti po vseh udih, kri mu je silno navalila v glavo, da so se mu napele žile v čelu, po katerem so se prikazale debele kaplje potí.

Šel je potem vedno zraven deklice, dokler niso prišli do vrha stopnic, ki so vodile na dvorišče. V dvorišču sta zrak in solčna svetloba takó vplivala nanj, da se je zopet dobro zavedel. Spomnil se je Ermeline, ki ga je čakala. Slutil je, da bi ona umrla strahú in žalosti, če bi nenadoma zagledala hčer v takem stanu. Ta misel mu je mahom povrnila vsó njegovo odločnost. Namignil je vsem, ki so bili ondi okoli, naj se vstavijo; in mirno pa odvažno, da so se vsi čudili, je ukazal, naj pogasijo luči, naj se varujejo vsakega šuma, naj se tiho raz-

idejo, in Bog ne daj, da bi kedó zinil o tem, kar so videli.

On, idóč pred Lauretto in opro-dama, ki sta nesla Bice, je krenil potihoma v sobe oskrbnikovne žene.

Ko je bila Bice položena na neko posteljo, je vprašal Marko njeno služabnico, kedaj da je umrla.

«Bila je še ravnokar živa», je odgovorila Lauretta, pretrguje besede z vzdih, «in je v mojem naročju umrla od strahú, ko je slišala podirati ječine duri, ter sve mislila, da naju gredo ubivat».

Sedaj je vstopil grajski zdravnik, katerega so bili nemudoma poklicali. Ta je preiskal Bice, položil ji pred usta luč... in glej, zdelo se je, kakor da bi se zubelj nagibal, nekoliko v stran zganjen od lahke sapice... Lauretta in oskrbnikova žena sta se jeli truditi okolo nje in rabiti vsakršne pripomočke, da bi jo zopet oživili. In res ji je počasi jelo zopet sročiti ter kri po žilah teči: življenjska gorkota je zopet ogrela njene ude... Toda vsled prestanega trpljenja in strahú jo je bila že vsa moč zapustila, polotila se je je žgoča vročica... in kdo vé, ali učaka še jutrišnji dan?

Marko, katerega je bilo vsega omamilo nenadejano veselje, da jo je našel

novitelem, ne pa cele mesece zavladačevati vpis pravih v zadružni register. C. k. sodnije žalibog pozabljajo na samostojnost in neodvisnost sodnijskih oblasti in izvršujejo tajen ukaz politične uprave, pri vpisovanju novih posojilnic in zadržujejo zahtevajo vse mogoče in nemogoče popravke v predloženih pravilih, tako da je treba uprav avstrijske potrpežljivosti, da se pride konečno do cilja. Žal, da se mora tudi poudarjati, da posebno okrožna sodnije v Gorici ne kaže posebnega veščanstva pri preskuševanju predloženih pravil; in posebno, kadar gre za stvari, ki segajo v trgovino, ne kaže pravega pojmovanja in pravega interesa za stvar.

Posebno je grajati, da sodišča, kadar pravila preskušavajo, ne pregledajo pravil od kraja do konca in ne konstatujejo takoj vseh pomankljivosti; marveč vrnejo vpis pravih o prvi točki, katera se jim ne zdi prava; kadar se pa pravila v tem smislu popravljena predložijo, pa najdejo zopet drugo napako in tako naprej cum gratia ad infinitum. Vsled tega si dovoljujejo podpisani sledeča vprašanja:

1. Ali je res, da obstaja tajen ukaz na vse trgovske sodnije, da morajo, predno vpišejo posojilnice in zadruge v zadružni register, vprašati politično deželno oblast?
2. Ali je Nj. Ekselenca znano, da vsled tega tajnega ukaza sodnije zavirajo vpisovanja združnih pravil v trgovski register?
3. Ali misli Nj. Ekselenca varovati ugled in prostost c. k. trgovskih sodnij, da ista svobodno in brez ozira na mnenje političnih deželnih oblastev postopajo po prostem svojem preudarku?
4. Ali je Vaša Ekselenca voljna, ukreniti potrebno, da bode c. k. okrožna sodnija v Gorici in c. k. deželna sodnija v Trstu pri pregledovanju napravila isto točno preskuševalo in proučevalo, tako da jih bode mogoče po danem pouku popravljena zopet predložiti, ne da bi se ista vsled prvič prezreanih pomankljivosti zopet zavrgla?

Po občnem zboru „Goriške ljudske posojilnice“. (Konec).

Po končani volitvi se je oglašil župnik Grča in zahteval, naj se zabeleži v zapisniku njegov protest proti veljavnosti te volitve, ker so se dopustili k volitvi tudi oni člani, ki so pristopili po 22. februarju, čes: Splošno je znano, da se je sprejelo v seji 20. marca veliko število članov samo ene stranke, dočim so se od druge — odklonili. Med splošnim viharjem je odvrnil dr. Tuma: To je laž, to je laž, in kdor tako govori, je nesramen lažnik! Sprejemali so se člani brez ozira na politično izpovedanje; naj se oglasi le eden, ki ni bil sprejet. — Protest Grčev se je zabeležil.

Na to je dobil besedo poročevalec nadzorstva A. Gabrček. On je najprej pojasnil, zakaj so podpisali račune poleg vseh ravnateljev le trije nadzorniki. — Seja nadzorstva je bila namreč sklicana na soboto 23. aprila; isti dan je bilo v „Soci“ že naznanilo nadzorstva, da so računni strankam na pogled v društveni pisarni. — Prof. Berbuč in dr. A. Pavlica sta v isti seji odrekla podpis, čes, da morata imeti vendar nekaj več časa, da račune nekoliko primerjata s knjigami itd. Dobila sta odlog do naslednjega torka, ko se bo seja nadaljevala v namen, da se postavijo za občni zbor predlogi o razdelitvi čistega dobička. Trije nadzorniki so račune odobrili in podpisali, ostala dva pa sta se odstranila brez podpisa. — Seja se je nadaljevala v torek; prof. B. in dr. A. P. sta sicer prišla, ne da sta račune dotlej le pogledala, ker jih niti v urad ni bilo. To je dokaz, koliko vere je prilagati njiju izgovoru od pretekle sobote. Toda ušla sta — dogovorjena komedija! — že čez nekaj minut, ker jima predsednik ni preskrbel prepisa zapisnika zadnje ravnateljske seje, do katerega nimata pravice. — Zato tudi njiju imen ni na računih, kar je pa čisto vsejedno, kajti nadzorstvo jih je pravoveljavno odobrilo.

Nadzorstvo je predlagalo občnemu zboru, naj se čisti dobiček tako-le razdeli: 6% deležnina zadružnikom gld. 3147-90; — postavna tanijsma ravnateljstvu 433-55; — nagrade v razdelitev 300 gld.; — v šolske namene 290 gld.; — „Sokolu“ se odpiše star dolg 100 gld.; „Alojzijevecu“, visokosolcem na Dunaju in v Gradcu po 50 gld.;

dijaškemu podpornemu društvu v Pazinu 35 gld.; — v rezervni zalag 4100 gld.; — na novi račun 125-01.

Poročevalec nadzorstva je pojasnil, zakaj predlaga potrditev 6% deležnine, kakor je našim čitateljem že vse znano. Dr. Kos se je izjavil za 5%. — Dr. Turma je izjavil, da razloček plača sam, ako bi občni zbor kako drugače sklenil. — O tej točki se je glasovalo posebe: proti so bili le štiri gospodje, vsi ostali pa so odobrili predlog nadzorstva. — Z vsklikom so se sprejeli vsi ostali predlogi nadzorstva; dovolilo se je le na predlog dr. Franka se 50 gld. „Sol. Domu“ in toliko za otroke v Devinu, in sicer na predlog dr. Tume iz tekočih dohodkov posojilnice, da je tiskani račun veljaven brez spremembe.

Na to je poročal A. Gabrček v imenu nadzorstva o sklepih seje 30. marca. — Zakaj je prišlo do iste seje in velevažnih sklepov, spregovorimo v soboto.

Nadzorstvo je nameč: 1. ustavilo sklep ravnateljstva, naj se skliče izredni občni zbor v namen, da določi, ali naj se novi deležniki se sprejemajo ali ne; — 2. sklicalo redni občni zbor na dan 29. aprila; 3. odstavilo ravnateljstvo in imenovalo začasne voditelje do občnega zbora (ta sklep se ni izvršil); — 4. izreklo, da gledé sprejemanja novih članov stoji na stališču sklepa skupne seje ravnateljstva in nadzorstva 20. marca, v kateri se je sklenilo s 5 glasovi proti 4, da se morajo sprejemati našega društva vredni člani po dosedanjem običaju brez ozira na levo ali na desno. Predlaga torej: Občni zbor naj odobri vse sklepe v rečeni nadzorstveni seji, posebno pa sklep, da se imajo člani sprejemati nadalje po dosedanjim navadi, da so torej pravilno sprejeti tudi oni člani, ki so se oglašili in vplačali delež po 22. februarju t. l. — občni zbor je viharno pritrdil poročevalcu nadzorstva. Toda predsednik je dal ta predlog na glasovanje po imenih; proti so glasovali menda le 4 ali 5. članov, za vsi ostali.

S tem je bil občni zbor dovršen proti 6. uri zvečer.

Dostavljamo, da je bil na zbor poklican stenograf; zapisnik občnega zbora je torej točen stenogram.

* * *

„Gorica“ od torka je zanimiva v načinu, tako se zna v sili tolažiti. Svojo imenuje „stranko miru in reda“, našo pa „osar tutto“. — Povedala je tudi „svoje mnenje“ (dober tek!), da treba naši stranki odšteti kar — 1000, beri: tisoč glasov, da bi jih ostalo le 721, nasprotnikom pa 1072. Divno! — V soboto povemo mi končne številke o razmerju glasov na obeh straneh. Le potrpite, gospodje!

DOPISI.

Ajševica, 28. aprila. — Danes se je vršila na magistratu v Gorici dražba lova Staragorske davčne občine. Dosedanji zakupnik lova g. Lenassi dajal je letnih 190 kron. Mnogo se je govorilo, da se nekateri dražbe udeležijo, v resnici se je pa udeležilo le troje gospodov, in sicer g. Bader, svečar v Gorici, g. Jož. Čibej iz Ajševice in g. Brass iz Gorice. Izmed teh gospodov je ostal lov te občine za 530 kron gospodu Brassu, vinotrtcu v Gorici. Neki gospodje, ki se šulijo za dobrotnike ljudstva, so se pa bahali v neki goriški gostilni, da so položili kavicjo tega lova in rasti do 520 kron, kar pa ni res. Toliko v razjasnilo nekaterih govoric, ki se tu širijo v tej zadevi.

Iz Ribemberga, dne 29. aprila 1900. — V začetnem času se priobčujejo v Vašem cenjenem listu dopisi iz našega kraja, ki vzbujajo občno odobravanje med ljudstvom. Imeli so nekoji našo občino za obzidan svet, kjer smejo kakor na občinskem pašniku poljubno vganjati svoje šale. Ljudstvo so vstrahovali in zdresirali na takó nizko stopinjo, da bi se kmalu res zamorila želja v njem po vsakem napredku in svobodnem dihanju. No, čast našemu ljudstvu, vendar ono ne izda in ne zataji svojih idej: kolo se za čas sicer vstavi, a to le vidno. V naši občini pod pepelom tli. Ljudstvo tirja odgovora in zadoščenja od onih paš, ki samodrsko zapovedujejo in neizprosno vladajo to lepo in veliko občino, in ki kakor mrzla slana že v kalu zamore vsak pojav do svobodnejšega gibanja in omike. Naši starešine se sicer na očitjanja opravičujejo, oče župan se pere.....

Toda zamorec ostane črn. — S takim postopanjem se občinstvo, ki ni slepo in nemumno, le draži in se zraven še bolj obpostrpljenje spravlja. — Da bomo pa na vse strani pravični, moramo povedati, da teh nenavadno čudnih in neznosnih razmer pri nas niso le župan in njegovi kimači vstvarili, temveč izvira to tudi od odličnejše strani. Pogledati moramo nekoliko tudi v farovž. Tu je gnezdo, katero na Vipavskem ne najde primere, če tudi ne manjka tu in tam pleva! — Samo kake pridige se slišijo ob nedeljah in kako morajo te na poslušalce osobito na mladino vplivati! Včasih v najzadnji beznici ne boste slišali odurnejših besed, toli nizkotnih izrazov, in pogosto tudi očitnega napadanja, zafrkavanja in sumničenja na naslov raznih oseb! Res, nezaslišano je, kaj vse sme storiti „žegnani“ človek na katoliški podlagi! Nikdo se nad tem ne spotika, nikdo ne sme črhiniti, če se ljudstvo skandalizira, če se mladina pohujšuje..... Toda delovanje našega prečastitega ni samo v cerkvi. Tudi po hišah mora dražiti in po poteh ljudij napeljevati „na pravo pot“, pri volitvah agitirati in pri vsej skoposti napajati ter jim prigovarjati to in ono, da jih hudič ne vzame! Glavni izvir in opora za svoje „sveto“ delo in „poučevanje“ dobi pa doma v farovžu. Tu je pod nazorstvom treh kuharic večna konferenca iz vse občine zbranih zastopnikov: vse skrbe, vse drdre, vseh vrst device in devičniki, častilci III. reda in sploh vsi jezikiški regljajo pri „pikulitovi sačni“. Tu se opravlja, laže in obira, da se vse kadi. Nikdo ni varen pred tem svetim krdelom. Vsi pojavi, vsaka malenkost, sploh vse se tu zvê in obdeluje. Potem pride vse to na prižnico, zabeljeno z raznimi ocvirkami, kot dušna paš..... Ta božji namestnik je neisprosen nazadnjak, stanovit častilec teme in nevednosti. Zadirja se proti vsakemu časniku in je sploh proti temu, da bi ljudstvo kaj čitalo. Kakor kak besni drviš kriči in rogamenti proti vsaki nedolžni zabavi in proti vsakemu razveseljevanju.

Ideal njegov je neoporečna slepa pokorščina in zadojenost ljudstva in Bog pa denar, katerega sicer neizmerno premore, a kljub temu strastno po njem hrepeni. — Tako je v naši občini. Riba začne pri glavi smrdeti, tako so tudi pri nas ne le eni, temveč vsi poklicani faktorji — okuženi. Toda mera je polna in pričelo se je svitati. Zvijaja, hinavščina, osebnost, škodoželjnost, nenavadna opravljalnost in obrekovanje, ki se zdaj po negovanju omenjenih oseb zlasti iz farovža v prebujnem evlji se nahaja, mora nehati.

V tem znamenju bo zmaga! Naša občina se mora spet povzpeti na oni višek, kateri ji po velikosti pritiče in sled tega postati prednjačica ali barem vredna sovrstnica v navadnem in kulturnem gibanju svojih sosednih vipavskih soobčin. Oblagodarjena bo naša občina tudi v kratkem z železnico. — Za procvit in napredek na noge, kder je za ljudstvo!

Domače in razne novice.

Deželni zbor. — 6. seja je bila večeraj. Pričela je ob 5.20 pop. Navzoči so bili vsi poslanci, dež. glavar, vladni zastopnik vit. Bosizio. — Na dnevnem redu je bilo 21 točk, in sicer:

1. Imenovanje ednega dež. odbornika in dveh namestnikov.
2. Utemeljevanje dr. Tumovega predloga zastran ustanovitve zakona v podporo obrti.
3. Poročila dež. odbora:
3. O načrtu zakona zastran dovoznih cest k železnicam. (Tuma).
4. O podpori 600 kron deželni komisiji za Parisko razstavo. (Verzegnassi).
5. O podpori 6318 kron iz podpornega zaloga za poskodovanja po povodnji. (Verzej.)
6. O draginjski prikladi učiteljskemu osebju deželne gluhonemice do uravnave zavodovih pravil. (Marani).
7. O spremembi 800 kron nagrade, katero dobiva asistent Klavžar za tajnikovanje, v osebno doklado, ki se vračuni v pokojnino. (Verzegnassi).
8. Poročila finančnega odseka:
8. O prispevku dež. zaloga v znesku 1440 kron za izčiščenje reke Polzina v Škodovaki. (Verzegnassi).
9. Poročila pravnega odseka:
9. O prošnji obč. tajnikov in uradnikov politiskega okraja Gradiškega. (Valentinis).
10. O prošnji bivšega župana Rodiskega Rapoteca za povrnitev globe. (Muha).

11. O predlogu zakona zaradi dopuštanja plemenskih bikov. (Muha).

12. O prošnji učiteljskega osebja kmetijske šole za zboljšanje plač. (Verzegnassi).

13. O razredbi nekaterih cest. (Muha).

14. O prelozbi županstvenega sedeža iz Storijs v Kazlje. (Grča).

15. O uravnavi hudournika Grajskega. (Grča).

16. O prošnji Šebreljskega žup. v korist 2 mostov na Idriji. (Grča).

17. O prošnji učitelja Hrovatina za poviksanje pokojnine. (Grča).

18. O prošnji obč. Bovškega okraja v prid krošnjarstvu. (Egger).

19. O prošnji Ozeljanskih sosedov za lastno županijo. (Muha).

20. O prošnji sosedov iz Rupe in Peti za združenje v posebno županijo. (Grča).

21. O uravnavi dež. knjigovodstva. (Egger).

Pred dnevnim redom je predlagal Dottori, da naj se dovoli svota 20.000 K v svrhu uravnavanja bregov Soče; denar naj ima v oskrbi namestništvo. Panigai je predlagal, da se da iz dež. zaloga svota 2000 K gozdnemu oblastvu, da se poskusi s pogozdovanjem lagun, dr. Tuma je stavil predlog gledé dež. kulture; priobčimo prihodnjé. Berbuč je stavil predlog gledé odprave vinske klavzule v pogodbi z Italijo, Grča je predlagal, naj se spremeni občinski in volilni red, o čemer naj se bavi prihodnje zasedanje dež. zbora. Dr. Tuma je stavil 4 interpelacije, izmed katerih so 3 v uvodu, četrti priobčimo prihodnjé.

Na to so rešili 1. točko, in sicer je izvoljen dež. odbornikom zopet dr. Marani, namestnikom pa dr. Egger in Valentinis, 2. točko je utemeljeval dr. Tuma. Rekel je, da v svrhu podpiranja obrti imajo že zaloge, tako zlasti Češka in Moravska imata ugleden zavod z enakim naslovom. Ne moremo sicer tekmovali s takimi deželami, ali to bi se pa dalo doseči, da se v to svrhu porablja obresti od 40.000 gld. glavnice. Kronovina je poljedelska, pa ima desti vodnih močij, Gorica je blizu morja, zato treba pospeševati malo obrt. Naj se torej napravi predlagana ustanova. Na Češkem je bila ustanova napravljena povodom 40-letnice cesarjevega vladanja. Kako podpirati vsestransko malo obrt, o tem sicer niso edini mali obrtniki sami, ali navodilo bodi: učiti jih knjigovodstva ter rabiti menice. To sta 2 sredstvi, ki sta sedaj v rabi. Dežela naj zaupa denar denarnim zavodom v deželi. To bi bila „Cooperativa“ in pa „Trgovsko-obrtna druga“. Denarni zavod bi moral k temu dodati obratne glavnice toliko, da bi se doseglo iz skupne svote ne več kot 1%. Zavoda bi morala dajati račun koncem vsakega leta. Menica malega obrtnika je izključena od dobrote vsake večje banke, ker se zahteva preveč garancije. Priskočiti treba torej s tako ustanovitvijo na pomoč malemu obrtniku, kakor na Češkem, Moravskem in drugod. Predlog meri na obe strani, zato naj se sprejme poton nujnosti, če ne, naj se odkaže finančnemu odseku. Valentinis ugovarja, dr. Tuma mu odgovori, da predloga ni treba vračati deželnemu odboru, ker ni poklican za ustanovitve take naprave. Program gledé slavnosti pa ne stoji v nikaki zvezi s tem predlogom. Predlog dr. Tume ostane v manjšini.

K predlogu Dottorija se oglašil dr. Tuma ter zahteva, da naj se njegov predlog kakor oni Dottorija jemljeta v postev vspešno. Sprejet je Dottorijev predlog. Dr. Tuma utemeljuje svoj predlog, rekoč, da vsako leto prihaja cela vrsta prošenj za regulacijo potokov, hudournikov itd. govori o Soci, Verzi in Vipavi, trdi, da vlada je regulovala sicer Sočo, ali smo še vedno tam, kakor poprej. Naj se izbere deželna komisija za potrebo regulacij, dal bi se napraviti fond do 800.000, delati treba pričeti po točnem finančnem načrtu. Zato naj se sprejme predlog poton nujnosti. Dr. Venuti ugovarja, dr. Tuma odgovarja, predlog dr. Tume ostane v manjšini.

Berbuč je utemeljeval svoj predlog o odpravi vinske klavzule. Sprejeto. Grča je govoril o potrebi premenb volilnega reda in gledé na marsikatero potrebo županstev itd. V prihodnjem zasedanju dež. zbora naj predloži vse potrebno dež. odbor. Dr. Tuma pojasni, da vse to se že pripravlja v dež. odboru, zato se bo tem razpravljalo v svojem času. — Točka 9., 12., 16., 20., in 21. se vrnejo dež. odboru, o točkah 14. in 17. se preide na dnevni red, drugo se sprejme.

Seja je zopet danes ob 5. pop. Zadnja seja bo v soboto.

„Trgovsko in obrtno društvo“ in „Il Friuli Orientale“. — Pretekli teden se je spomnil ta preljudi „vshodni Furlan“ zopet enkrat „Trgovskega in obrtnega društva“. Tačas ga je spekla prošnja, katero je vložilo društvo v podporo pri napravi obrtnega muzeja pri deželni zboru. „Il Friuli Orientale“ je bil o tem hitro obveščen, in spustil je takoj v svet daljši čisek, katerega namen je, uplivati na deželni zbor, da ne dovoli nikake podpore temu društvu. Kot razloge za to navaja, da trgovina in obrt sta v deželi od pamtiveka v laskih rokah, da trgovska in obrtniška zbornica skrbi za vse nepristransko ne gledé na narodnost, da mora ostati trgovina in obrt v njih rokah, da to je nekaj njihov privilegij, in torej čemu pospeševati dualizem!

Dualizem? Kdo pa je kriv, da se vedno bolj odtujamo v deželi, namesto da bi skupno delovali v povzdigo iste v vsakem pogledu? Slovenci gotovo ne, ker so bili vedno za skupno delo gledé na deželne interese, torej ostanejo Lahi tisti zivelj, ki je ustvaril dualizem v deželi. Dá, nekaj so se pokorili — ostarke tega pokorenja vidimo se v tekočem zasedanju deželnega zbora — Slovenci slepo Lahom, in takrat ni bilo govora o nikakem dualizmu, ker Lahi so gospodarili absolutno nad Slovenci, in tako hotéjo, da bo vedno. Ali časi se spreminjajo, in Slovenci se naveličavajo, biti vedno sužnji Lahov v vsakem oziru. Ker ni mogoče nikjeri z njimi skupno delovati, ker podprti od zgoraj so v umetni večini povšodi, zato si Slovenci pomagamo, kakor vemo in znamo. Ker si hočemo ustanoviti tudi svojo trgovino in obrt, smo ustanovili tudi „Trgovsko in obrtno društvo“, tudi iz tega vzroka, ker v trgovski in obrtni zbornici sploh nismo zastopani, in je ta korporacija smatrana za nekako domeno le za Lahi!

Vsak narod, ko začne napredovati, si začne ustvarjati tudi svojo trgovino in obrt, in sicer, ako pri deželnih napravah v to svrhu ne dobi tistega, kar išče in kar mu tlee, si skuša pomagati sam, kakor more. Tako stremljenje je le hvale vredno in ob jednem podpore, in naš deželni zbor v deželi z veliko večino slovenskega prebivalstva je poklican iti na roke takemu podjetju, kateremu je pri sreči razvil trgovino in obrt v slovenskem delu dežele, kakor skrbi slično za laški del in za Gorico trgovska in obrtna zbornica.

Ob takih prilikah pač je izključena vsaka strankarska politika, tu se gre le za povzdigo trgovine in obrti med Slovenci, in to mora dobiti na pristojnem mestu le priznanje in podpiranje, kakor pritiče.

Trgovina je prosta — tako pišejo Lahi sami — zato tudi se ne sme delati ovir nikomur na to stran, in to zahtevajo tudi zakoniti, torej se vidi, da Lahi hočejo imeti tudi tu le svojo prevladajočo moč.

Deželni zbor pa mora biti vzvišen nad nizko pisavo laskega listica ter razsoditi tako, da bo prav, ker se gre le za blagor večjega dela dežele....

Ne bo ga več v Miren. — V preteklem mesecu smo čitali v „Piccolo“ vest, da v Miren je bil prišel neki Tržčan, ki je zahteval v gostilni postrežbo v laskem jeziku, kar je dalo povod mirenskim fantom, da so mu zabavljali ter ga celo tepili. Hotel je prenočiti v Mirnu, ali niso mu hoteli dati prenočišča, marveč ga je prijel občinski redar ter odpeljal v Gorico na redarstvo kjer so ga sele izpustili. — Že naprej smo mislili, da je vest zlagana, in potrdilo se je nam to, ko smo se informovali pri Mirencih samih. Bilo je tako: Res je prišel neki Tržčan v Miren ter govoril italijanski, ali to ni bil nikak povod, da bi ga bili morda fantje napadli. Zahteval je prenočišča, in fantje, ki so bili z njim navzoči v gostilni, so mu svetovali, naj gre v to in to hišo ter mu pokazali pot. Šel je tja ali gospodar ni imel več postelje na razpolago, vsled česar mu ni mogel postreči. Tu pa se je raznel Tržčan, začel zabavljati, zagotavlja, da bode delal kraval po Mirnu, ako ne dobi takoj prenočišča, in vmes je sikal tudi skrajno žaljive besede, kakor „maladetti sciavi, p..... di sciavi“ itd. To je fantje — popolnoma umevno — razjarilo vsled česar mu je res eden izmed njih založil pošteno bunko (zaslužil jih je več), potem pa je prišel blizu občinski redar, ki je prejel nesramnega „latinskega“ izzivača, naj se izkaže, kdo in kaj da je, ter zakaj da rogovili po Mirnu. Izkazati se ni mogel, zato ga je gnal v Gorico, kar je bilo le prav. Predrzneži! Pride v Miren, zabavlja in

izziva, ne zgodi se mu nič hudega, pač pa pride potem v „Piccolo“ popisan kot „mučenik“ teh barbarskih Slovencev! Konča z dostavkom, da nikdar več ga ne bo v Miren! To bodo žalostni Mirenci!! Znani gorški dopisnik je naslikal mirne in poštene Mirence kot izzivače, dotim je bil izzivač tisti „latinski kulturonošec“ iz Trsta. — Potem se pa čudí, ako jih ob raznih prilikah zavrača naše ljudstvo....

Gorški dopisnik v „Piccolo“ mora imeti očitno informatorje na redarstvenem uradu tukajšnjega okr. glavarstva, ker menda drugače bi takih rečij ne mogel izvedeti takoj. Bog vedi, zakaj potem tako infamno obrekuje Slovence?

Kolesarsko društvo „Gorica“ priredi na Binkoštno nedeljo dne 3. junija 1900. društveno dirko Gorica-Tolmin. Start v Gorici na Gorisčkem (Katerinijevem trgu); odhod ob 6½, zjutraj; cilj na križpotu Kobariid - Tolmin; daljina 41 km., maksimalna vožnja 100 min. Razpisane so tri nagrade v vrednosti 100 K; vložek 100 K. Dirka se vrši v slučaju, da je lepó vreme ter se prijavi vsaj 5 dirkačev-društvenikov. — Prijaviti se je dirkačem pismeno, vsaj 14 dni pred dirko pri društvenem tajniku. — Odbor.

Koncert Jana Kubelika v petek pri Dreherju bo najbrže bolje obiskan. Pričakujemo, da se v velikem številu odzovejo vabilu Slovenci iz mesta in okolice.

Spored je že povsod razglašen. Vstopnino smo naznanili zadnjeje.

Ta redka prilika se nam ponuja v petek. Naj je nikdo ne zamudi, kdor le utegne priti!

Iz Kajre v Gorico. — Pred nami leži razglednica, pisana s popolnoma slovenskim naslovom, ki je bila oddana v Kajiru na pošto. Prispela je srečno v Gorico brez zaprek.

Tega dejstva ne omenjamo zategadel, da bi morda smatrali to kot kako velikansko posebnost, ne, ampak omenjamo zato, ker vidimo doma, kako nekateri Slovenci na pisma, ki ne gredo izven njihove domovine, pripisujejo slovenskim krajevnim imenom laška ali nemška. Iz gorenjega dejstva se lahko nauči marsikdo, da je prav nepotrebno tisto neodpušljivo pritikanje laščne ali nemščine na pisma, gledé točnosti v pošiljavi pa bi se iz gorenjega kaj lahko naučil tudi marsikateri c. kr. poštni urad pri nas!

Iz Kobariida je došla v terek ta brzjavka: „Zbrani Kobaridei, Sužidci, Volčani in Bolcani častitamo sijajni zmagi. Živio naprednjaštvo! — Naprednjaki!“

Iz Bolca je došlo pismo, ki v navdušenih izrazih čestita.....

Možaki, ki so prihajali ta teden z dežele, se izražali svoje veliko veselje na naši sijajni zmagi.

Vse lepo! Zdaj treba le še, da bodo pristopali še novi člani. Po občnem zboru je res pristopilo že 100 novih deležev. Naprej! Vsaj se 2000 jih mora biti, potem bo naša posojilnica prekrasen zavod na Slovenskem.

Razglas dež. odbora. — Dne 1. maja t. l. ob 10. uri predpoldne je bilo v deželni hiši trinajsto srečanje deželnih obligacij, izdanih leta 1888.

Izrečale so se naslednje:

Vrsta A št.	61	za 1000 gld.
„ „ „	132	1000 „
„ „ „	66	100 „
„ „ „	96	100 „
Vrsta B „	4	1000 „
„ „ „	99	100 „
„ „ „	88	100 „

Deželni denarnica izplača te obligacije dne 1. avgusta t. l. v nominalnih zneskih proti povrnitvi dotičnih obligacij in tistih odrezkov, kateri se ne izteko 1. avgusta t. l.

Učiteljsko društvo za gorški okraj je zborovalo danes ob 9. uri v slov. oddelku knet. šole. Na dnevnem redu je bilo: predčitanje zapisnika zadnjega zborovanja, bučelarstvo, volitev delegatov za XII. skupščino „Zveze“ ter razni predlogi.

Društvo „Slov. Čitalnica“ v Prvačini bo imelo v nedeljo 6. t. m. ob 4½ uri popoldne svoj letni občni zbor v sedajni čitalnični sobi.

Dnevni red: 1. nagovor predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. določitev časnikov in bralne sobe, 5. uplavljanje udnin, 6. volitev novega odbora.

Ža bohinsko železnico. Občinski odbor v Beljaku na Koroskem se je izrekel v svoji seji, da z veseljem pozdravlja načrt vlade za drugo zvezo s Trstom ter pozivlje po-

slance, naj skrbé, da doženejo bohinsko železnico.

Listnica. — Opetovano že smo povedali, da dopisov brez podpisa ne priobčujemo. Te dni smo bili neki dopis, ki se dotika krutega postopanja z nekim delavcem v tovarni v Ajdovščini. Dopisa ne moremo priobčiti, ker ne poznamo pisca. Naj se torej javi. Ob tej priliki opozarjamo z nova vse one, ki hoče nam kaj sporočiti, da navedejo tudi svoje ime, da vemo, s kom imamo opraviti. Ime seveda ostane vedno uredniška tajnost.

Dopisov brez imena pa na sploh ne priobčimo več nobenega.

Razgled po svetu.

Parlamentarni klubi se snidejo v ponedeljek, da se posvetujejo še o potrebnem za predstoječe zasedanje. Glavni pogovor se bo sukal pač pred vsem okoli češke obstrukcije!

V prihodnjem zasedanju državnega zbora bo imel po vladnih določilih plenum prvo 3 seje, potem prično delovati delegacije. Tisti čas pa bodo imeli seje razni odseki, zlasti železniški radi investicij in pa socialno-politiški gledé na upeljavo deveturnega delavnika v rudokopih.

Jeziškovni načrt, o katerem se je že toliko pisalo, predložil vlada, kakor trdè za gotovo zadnja poročila, takoj v prvi seji, ali na razpravo pride šele sredi tekočega meseca.

Wolf je bil osrečen v zadnjih preteklih dneh Nemce v Mariboru. Priredil je shod, na kateri je prišlo do 2000 ljudi. Govoril je seveda vse po velikomemski, grajal nemško narodno stranko, kateri se je izrekla nezaupnica, ter se ogreval za svojo radikalno, trdè, da je gotov, da zmaga gotovo končno Nemci, ker mladina se oklepa vsa radikalne stranke. Na koncu so zavpili „Hurá Germania!“, potem pa so zapeli še neizogibno: „Die Wacht am Rhein“. Srečni!

1. maja. — Delavci na Dunaju so praznovali dan 1. maja desetletni jubilej prvega delavskega maja. Vršilo se je 29 večjih in 17 manjših shodov. Mir se ni kalil nikoder.

V Ostravi-Karvinu so imeli premogariji tudi javne shode, ki so skončali v lepem redu.

Jednako govore poročila iz Rima, Pariza, Trsta in drugod, da se ni kalil mir nikoli.

V Gorici so imeli delavci in delavke veselico pri Dreherju, v Ljubljani so priredili tudi par shodov.

Slovensko umetniško društvo v Ljubljani. — Preteklega poletja se je osnovalo v Ljubljani „Slovensko umetniško društvo“ o katerem smo že govorili. Društvo ima plemenit namen in zato nas misel naveda da se baš z njegovo pomočjo dvigne slovenska umetnost na vsakem polju, da bo zlasti slovenska upadabljačaja umetnost z umetniško razstavo, ki jo namerava društvo prirediti prihodnjoojesen, slavila dan časti in zmage, da bo njeno ime prestopilo bolj kot doslej meje naše ožje domovine, da s tem pridobi na spoštovanju in upoštevanju ves slovenski narod! Zatorej ni dolžnost le vseh slovenskih umetnikov, da se navdušeno oklenejo svojega društva, nego dolžnost vsakega slovenskega rodoljuba je, podpira „Slovensko umetniško društvo“ po svojih najboljših močeh! Ustanovnik postane vsak član, kateri enkrat ali pa v dveh obrokih plača prisesek 50 kron. Podpornik postane član, ki plača na leto najmanj šest kron. Izvršajoči član postane vsak umetnik (slikar, kipar, gravér, arhitekt ali sploh obrazovani umetnik; nadalje pisatelj, glasbenik in dramatični umetnik), ki je Slovenec ali med Slovenci bivajoči Slovan in ki plača šest kron na leto. Plačuje se tudi v obrokih, katere določa odbor. Odbor „Slovenskega umetniškega društva“ vabi torej vse slovenske rodoljube in rodoljubkinje, da blagovolijo pristopiti med društvene člane ter tako pomagajo realizovati njega ideje. Blagajnik društva je g. Fr. Gerbič, ravnatelj „Glasb. Matic“ v Ljubljani.

Bilanca skupnih troškov, ki se predloži delegacijam, baje ne obsega več zahtev nego 7 do 8 milijonov K, kakor vsako leto. Mornarična uprava bo zahtevala baje večji kredit za naprave nove vojne ladje. Za nove kanone se ne zahteva nikakega kredita, ker načrte za to se proučavajo.

Slikar Munkacsy, znamenit svetovno v svoji stroki, je umrl v Eudenichtu, star 54 let.

Gibanje pred otvoritvijo državnega zbora. — Grof Thun, bivši ministerski predsednik, je imel večeraj daljša posvetovanja z ministerskim predsednikom Körberjem in dr. Kaizlom.

Ministerski svet je imel danes sejo, kateri se pripisuje velika važnost.

Cesar je sprejel predvčerajšnjim v avdijenci ministerskega predsednika Körberja in ministra Giovanellija.

Na Dunaju je bil 1. t. m. tudi ogerski ministerski predsednik Szell, ki se je posvetoval zlasti z Wittekom; potem je bil tudi pri cesarju v avdijenci.

Za jutri je sklicana parlamentarna komisija mladočeške stranke.

Vojna v Južni Afriki. — O praskah pri Tabanechu poročajo, da Buri ponovno

skušajo napasti Angleže, ali ne z uspehom in slično delajo Angleži. Trdè, da Buri so se tem tako utrdili, da njihova pozicija je skoro nepremagljiva. Bitka z angleškimi topničarji 30. pr. m. je trajala ves dan. Iz Maserna poročajo, da Buri se umikajo proti severu. — O posebnostih danes nimamo poročati.

Romarški vlak je treščil na postaji Feldkirchen, kakor poročajo iz Beljaka, ob tovarni vlak. 7 romarjev je ranjenih, k sreči ne prenevarno. Romarji so iz Galicije; odpeljali so se po kratki zamudi naprej.

Narodno gospodarstvo.

Obrtni muzej v Gorici. — Kako velike važnosti je za nas Obrtni muzej in kako pameten korak je storilo „Trgovsko in obrtno društvo za Gorisko“ s tem, da ga je sklenilo ustanoviti, kaže nam naše časopisje. Takoj, ko so se v „Soči“ objavila pravila in naznanil p. n. občinstvu sklep društva, sta tudi to veselo novico na kratko naznanila slovenski javnosti „Slovenski Narod“ in „Edinost“. „Novice“, tednik za gospodarske in obrtniške stvari, pa so „Obrtnemu muzeju“ v 17 št. posvetile cel članek, iz katerega podajamo naslednje:

„Marljivo delujoče „Trgovsko in obrtno društvo v Gorici“ se je odločilo za jako hvalevreden korak, ki utegne slovensko obrtnost na Goriskem prav znatno povzdigniti. Sklenilo je namreč, ustanoviti v Goriskem mestu obrtni muzej.

Odbor „Trgovskega in obrtnega društva“ je za ta muzej določil naslednja pravila. (Slede pravila, katere naši čitatelji že poznajo).

Navedli smo ta pravila zategadelj, kjer služijo lahko kot vzorec, ako bi se kje drugje, recimo na Kranjskem, hoteli v manjših mestih ustanoviti teke obrtne muzeje. To bi bilo toplo priporočiti.

Kakor znano, se bo deželni muzej kranjski popolnoma reorganiziral in plačuje v to svrhu država že več let precej znatne svote. S to reorganizacijo se ustvari obrtni muzej v večjem slogu. Ker pa bo direktno korist imelo od njega vender samo ali vsaj v prvi vrsti ljubljansko mesto, bi morda kazalo, v manjših mestih po deželi ustanoviti obrtne muzeje po vzoru goriskega. Ti muzej bi bili lahko v zvezi z ljubljanskim muzejem, kjer bi imeli zaslobo in od koder bi lahko dobivali vsakovrstne podpore.

Zdi se nam, da je ta misel vredna, da bi jo uvaževali prijatelji obrtništva.

Mi se na to še povrnemo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Gorici. — V ponedeljek 30. IV. t. l. je imela c. kr. kmet. družba svoj redni občni zbor. Dnevni red je znan našemu čitateljstvu. Pritoževalo se je, da je društveno delovanje nepovoljno. Da se to preišče, izvolil se je odsek 9 članov. Tajnikovo mesto se razpiše. Pri proračunu se je predlagalo in bilo vsprejeto, da se dá svota, ki je določena za podporo sadjerejstva, na razpolago sadjarskemu odseku ter se je dotacija povišala za 1600 K. G. Albert Stieger, znani pospeševatelj streljanja proti toči, je govoril in navduševal za streljanje proti toči. Za zasluge njegove na tem polju ga je izvolil občni zbor častnim članom.

Podgradska posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z neomejenim poročtvom, je nam poslala poročilo in računski zaključek za peto upravno leto 1899. ki nam kaže, da je lanijsko leto pristopilo k zavodu novih 29 zadrugnikov in da je sedaj 460 deležev v znesku kron 9200.—. Hranilnih knjižnic ima zavod 111 za kron 142.110,85. Skupnega denarnega prometa je bilo minulo leto kron 286.714,89. Zavod lepo cvete; upravnega dobička je izkazanega v bilanci kron 1106,13.

Banka „Slavija“. — Poročilo o delovanju v življenskem oddelku za pretečeno leto izkazuje data, ki zaslužijo popolno pozornost. V letu 1899. je bilo podanih v življenskem oddelku 4813 oglasil za zavarovani kapital 13.143.654 K 40 v. in izdano zavarovanih pogodb 4017 za zavarovani kapital 11.092.554 K 40 v. Zavarovalnina za leto 1899. iznaša 2.506.881 K 88 v. Izplačila za pretečeno leto so iznašala 957.630 K 82 v. Rezerve in fondi v vseh oddelkih iznašajo 20.579.494 K 88 v., premoženje banke „Slavije“ pa 20.198.125 K 18 v. Izplačila v vseh oddelkih za l. 1899. iznašajo 3.102.802 K 90 v. Vsega skupaj je izplačala banka „Slavija“ do sedaj 62.922.942 K 86 v. Navedeni uspehi pojasnjujejo s čela naravni razvoj banke „Slavije“ in njeno priljubljenost v najširih vrstah občinstva.

ZAHVALA

Ob britki, nenadomestljivi izgubi nam predrage hčerke, oziroma vnukinje in nečakinje, gospice

MARIJE MILIČ

zahvaljujemo se vsem, ki so nepozabno tekom dolgotrajne, mučne bolezni tolažbo deleč obiskovali, pred vsem častitemu gospodu župniku iz Ajdovščine; nadalje vsem darovateljem krasnih vencev. Srčno zahvalo izrekamo čast. g. župniku iz Ajdovščine ter očetu gvardijanu iz Sv. Križa za vodstvo spreveda. Istotako se zahvaljujemo vsem spremljevalcem zemskih ostankov preblage rajne, posebno gospicam, gospodom nositeljem krste in vencev, slavnemu učitelstvu, ki se je udeležilo spreveda s šolsko mladino. Končno izrekamo zahvalo vsem, ki so prihiteli iz bližnjih in daljnih krajev izkazat zadnjo čast. Vsegamogočni povrni vsem!

Šturje, dne, 30. aprila 1900.

Žalujemo ostali.

Fran Wilhelmov
odvajajoči čaj
od
Fra Wilhelma
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnje Avstrijsko)
dobiva se v vseh lekarn. h. Zavoje stane
2 kroni av. velj.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno
prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,
trgovca v Semenški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo
Na lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ-A,
v Pragi na Smihovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča
k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših priporočilih in praktičnih sestavih.
V ta dokaz je na razpolago mnogo pripomoč-
ovih sprisal domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.
Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo-
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne
prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Anton Obidič,
v Semenški ulici šte. 4
v Gorici,

preporoča se
za raznovrstna naročila po meri
za gospe in gospode.
Naročila se izvršuje hitro.

Špedicijska poslovnica
Gašpar Hvalič v Gorici
v ulici Morelli št. 12.

Priporoča se tople Slovincem v mestu in
rojdom na deželi za prevažanje vsakovrstnega
blaga in pohištva v vse kraje. Ker ima
nov, zaprt voz za prevažanje
zagotavlja, da se blago nepoškodovano dostavlja

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčicar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja-solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

Samo 1 krono za 3 žrebanja.

Predzadnji teden

Glavni dobitki **60.000** kron, **15.000** kron in **12.000** kron
v gotovini z 20% odbitkom.

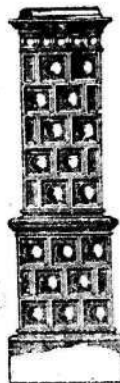
Srečke banke za invalidne
po 1 krono

I. žrebanje: 19. maja 1900.
II. žrebanje: 7. julija 1900.
III. žrebanje: 10. novembra 1900.

priporočajo: **G. Gentili, A. V. Jona, Michelstädter & Comp., A. Pincherle.**

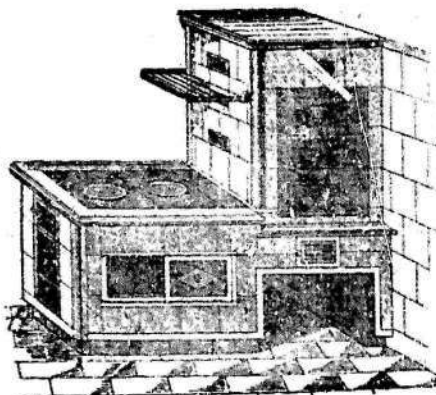
—● Mihael Potočnik — Gorica ●—
Židovska ulica 3 (via Ascoli 3.)

VELIKA ZALOGA PEČIJ, VSAKE VRSTE
iz majolike in porcelana.

V zalogi so vedno tudi
ognjišča vsake vrste,
stavbeni dimniki,
ilovnate cevji i. t. d.
vse po najnižjih cenah.

Postavljam ognjišča,
pečij in izvršujem vsa
v to obrt spadajoča dela
solidno in po zmernih
cenah.

Glas gre po deželi

da so se testenine „Prve kranjske tovarne testenin Žnidaršič & Va-
lenčič iz Hirske Blatice“ priljubile v vsakej rodbini kjer so jih
pokusili. Makaroni fidelini in razne vloge za na juho so zanesljivo
prave le v kartonih po 1/2 kg z gornjo firmo.

Dobi
se
povsod

Kalodont

pri-
poznano
najbolje sred-
stvo za čišče-
nje zob.

Zaščitna znamka: SIDRO.
LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarnice v Pragi

priporočano kot izvrstno bol ublažujoče
mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 glid.
se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva
to splošno priljubljeno domače zdra-
vitveno sredstvo vedno le v orig. stekle-
necih z našo zaščitno znamko s „SI-
DRO“ namreč, iz RICHTERJEVE
lekarnice in vzame kot originalni izdelek
le tako steklenico, ki je previdena s to
zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGI.

Maurenčič Franc,

čevljarški mojster

v ulici sv. Antona (Kopačeva hiša) št. 7,

priporoča svojo dobro urejeno čevljarstvo
delavnico, kjer postreže z napravo vsako-
vrstnih čevljev bodisi finega izdelka ali
priprostega po vsaki modi. Izdelki so
trpežni ter dobrega usnja. Zagotav-
lja dobro delo in točno postrežbo po
zmernih cenah.

Zaloga piva

1. kranjske eksp. pivovarne na par
T. Fröhlich-a

na Vrhniki pri Ljubljani,
odlikovana na razstavi v Rimu in Bruslju
s častno diplomom in zlato svetinjo.

Glavni zastop in zaloga za Gorico in deželo:

Josip Rovani

Gorica — Rabatšček št. 18 — Gorica.

Podružni zalogi:

Ferdinand Žagar, v Gorici, ulica Ascoli št. 25.
(gostilna J. Cluffarin blizu Kornu).

Franc Furlan, gostilna na Gorici pri „Rebku“.

Bolj kakor druga leta se letos to iz-
borno pivo posebno odlikuje v dobroti.
V zalogi se nahaja vedno zveze in dobro ule-
zano, da se lahko cenj. gg. odjemalcem po-
streže v popolno zadovoljstvo.

Priporoča se rojakom v mestu in na
deželi z odličnim spoštovanjem udani

Josip Rovani, glavni zastopnik.